

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת אברהם בצלאל

5336/25/פ

הצעת חוק-יסוד : הכנסת (תיקון – הצבעה מרחוק ונבצרות)

הוספת סעיפים 26 א1 . בחוק-יסוד : הכנסת¹, אחרי סעיף 26 יבוא :

ו-26ב

"הצבעה מרחוק 26א. חבר הכנסת רשאי בנסיבות מיוחדות להשתתף בדיונים ובהצבעות במליאת הכנסת אף אם אינו נוכח במשכן הכנסת, באופן ובתנאים שייקבעו בחוק.

נבצרות חבר הכנסת 26ב. בתקופה שבה נבצר מחבר הכנסת בשל סיבה רפואית מיוחדת להשתתף בהצבעה בכנסת, לרבות הצבעה מרחוק, תיפסק חברותו בכנסת, כפי שיקבע בחוק, ויחולו הוראות סעיף 43(ב).

תיקון חוק הכנסת 2. בחוק הכנסת, התשנ"ד–1994², אחרי פרק י"ב יבוא :

"פרק י"ג : הצבעות

הגדרות – פרק י"ג 72. בפרק זה –

"הצבעה מרחוק" – הצבעה במליאת הכנסת של חבר הכנסת שאינו נוכח במשכן הכנסת, כאמור בסעיף 26א לחוק-יסוד : הכנסת ;

"ועדת החריגים" – ועדה שבה חברים יושב ראש הכנסת וראש האופוזיציה או חברי כנסת מטעמם.

---

¹ ס"ח התשי"ח, עמ' 69.
² ס"ח התשנ"ד, עמ' 140.

זכאות להצבעה 73. (א) חבר הכנסת רשאי להצביע מרחוק במליאת מרחוק

(1) חבר הכנסת מאושפז במוסד רפואי;

(2) חבר הכנסת נושא נגיף מסוכן;

(3) חבר הכנסת נעדר ממשכן הכנסת בשל אבל על פטירת קרוב משפחה מדרגה ראשונה;

(4) חבר הכנסת נעדר ממשכן הכנסת בשל חתונה, בר מצוה, בת מצוה או ברית של קרוב משפחה מדרגה ראשונה או נכד של חבר הכנסת;

(5) חבר הכנסת נעדר ממשכן הכנסת בשל חתונה או שבע ברכות של חבר הכנסת;

(6) חברת כנסת בפרק הזמן הקבוע בחוק לתקופת לידה והורות ביחס לנשים עובדות או חברת כנסת בשמירת היריון;

(7) סיבה מוצדקת אחרת שאושרה על ידי ועדת החריגים.

(ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו על חבר הכנסת ששוהה בחוץ לארץ, למעט אם שהותו נועדה לקבלת טיפול רפואי חיוני.

אופן ההצבעה 74. (א) הצבעה מרחוק תיעשה באופנים אלה: מרחוק

(1) הצבעה הנעשית באותו זמן עם יתר חברי הכנסת המשתתפים בהצבעה, באמצעות טכנולוגיה דיגיטלית מאובטחת שתיקבע בתקנון הכנסת (להלן – הצבעה דיגיטלית);

(2) הצבעה הנעשית לפני הצבעתם של יתר חברי הכנסת המשתתפים בהצבעה (להלן – הצבעה מוקדמת).

(ב) חבר כנסת לא יצביע בהצבעה מוקדמת, אם יש באפשרותו להצביע בהצבעה דיגיטלית.

(ג) על אף האמור בסעיף זה, נכח חבר הכנסת במשכן הכנסת והצביע, לא תובא בחשבון הצבעתו המוקדמת.

75. הצבעה מוקדמת (א) הודעת חבר כנסת על תוכן הצבעתו בהצבעה מוקדמת, תועבר למזכיר הכנסת לפחות שעתיים לפני תחילת הישיבה שבה מתקיימת ההצבעה, והוא יודיע על כך לכל חברי הכנסת; ועדת החריגים מוסמכת לקצר זמן זה ובלבד שההודעה על תוכן הצבעתו של חבר הכנסת הועברה לכל חברי הכנסת זמן סביר לפני ההצבעה.

(ב) הודעת חבר כנסת על תוכן הצבעתו מראש תהיה באחת מהאפשרויות הבאות:

(1) הצבעה בעד, נגד או נמנע;

(2) הצבעה לפי הצבעת חבר כנסת פלוני;

(3) הצבעה לפי הודעת יושב ראש הסיעה בה הוא מכהן;

(4) הצבעה לפי הודעת יושב ראש הקואליציה או ראש האופוזיציה.

(ג) בתום ההצבעה, יוסיף יושב ראש הישיבה את קולו של חבר הכנסת שהצביע בהצבעה מוקדמת.

(ד) הודעת חבר הכנסת על תוכן ההצבעה המקודמת לפי סעיף קטן (א), תועבר באמצעות טכנולוגיה המאפשרת זיהוי קולי וחזותי שתיקבע בתקנון הכנסת; תיעוד ההודעה ישמר במזכירות הכנסת עד לתום תקופת כהונתה של אותה כנסת.

(ה) בנסיבות מיוחדות רשאית ועדת החריגים לאשר הודעה באופן אחר, ובלבד שקיימת ודאות שחבר הכנסת מסר את ההודעה.

76. על אלה יפרסם מזכיר הכנסת הודעה באתר האינטרנט של הכנסת:

(1) זכאות חבר הכנסת להצבעה מרחוק;

(2) הודעת חבר הכנסת על תוכן הצבעתו המוקדמת.

פרק י"ד: נבצרות

77. נבצרות חבר הכנסת 77. (א) נבצר מחבר הכנסת להשתתף בהצבעה במליאת הכנסת או להודיע על תוכן הצבעתו מרחוק בשל נסיבות רפואיות מיוחדות, ואישר זאת בכתב רופא מומחה, רשאי יושב ראש סיעתו או חבר כנסת אחר שעליו הודיע יושב ראש הסיעה להצביע במקומו.

(ב) חלפו 48 שעות מתחילת הנבצרות כאמור בסעיף קטן (א), ולא הודיע חבר הכנסת אחרת, יחשב חבר הכנסת כמי שפסקה חברותו בכנסת לתקופה שבה נבצר ממנו להשתתף בהצבעות, כאמור בסעיף 26ב לחוק-יסוד: הכנסת.

(ג) חבר כנסת רשאי להודיע מראש ליושב ראש הכנסת, שהוראות סעיף זה, כולן או חלקן, לא יחולו עליו.

דברי הסבר

הצעת חוק זו באה לאפשר לחברי כנסת שאינם יכולים לנכוח בישיבה של הכנסת בשל מחלה, אבל, חתונה, חשש להדבקה ונסיבות חריגות נוספות, להשתתף בהצבעה באמצעות טכנולוגיות הצבעה מרחוק ובמקרים מסוימים באמצעות הצבעה מראש.

בניגוד למקום עבודה סטנדרטי, בו נקבעו בחוק הוראות המגינות על עובד שנמצא במצב מיוחד – כגון מחלה, אבל, או אירוע אישי או משפחתי כגון חתונה – ומאפשרות לעובד שלא להגיע לעבודתו, חבר-כנסת נדרש להגיע להצבעות בכנסת, וזאת לאור הוראת סעיף 26 לחוק-יסוד: הכנסת, הקובע ששייכות הכנסת וההצבעות מתקיימות במשכן הכנסת, וחבר הכנסת אינו יכול להצביע מרחוק.

מצב זה הביא במשך השנים לתוצאות אבסורדיות ואף מסוכנות, כאשר חברי כנסת שהיו מאושפזים בבית חולים, ישבו שבעה על קרוב משפחתם, או חברת כנסת בתקופה שלאחר הלידה, נאלצו להגיע להצבעות בכנסת לעיתים תוך סיכון לעצמם ולאחרים, כל זאת כדי לממש את הזכות הדמוקרטית שלהם ושל הציבור שבחר בהם. ברור לכל, שאין מקום לאלץ חברי כנסת להגיע להצבעות בכנסת במקרים שצוינו לעיל.

מגיפת הקורונה העלתה מחדש את הנושא על סדר היום, כאשר חברי כנסת שנדבקו או שהיה חשש

שנדבקו בנגיף ושהו בבידוד, נאלצו להגיע להצבעות בכנסת כדי לייצג את בוחריהם, למרות הסיכון שנשקף להם ולשאר חברי הכנסת ועובדי הכנסת.

בפרלמנטים רבים בעולם המערבי (במיוחד בעקבות השפעת מגיפת הקורונה) מתאפשר לחברי הפרלמנט להצביע מרחוק או בכתב (ראו מחקר של מרכז המחקר והמידע של הכנסת "פעילות פרלמנטרית בעת התפרצות נגיף הקורונה"). גם בכנסת נקבעו בתקופת הקורונה הוראות מיוחדות לעניין השתתפות של חברי כנסת חולים או כאלה הנמצאים בבידוד בישיבות ועדות הכנסת באמצעות היוועדות חזותית, ללא זכות הצבעה.

בהצעת חוק זו מוצע לקבוע שחבר כנסת שנבצר ממנו להגיע למשכן הכנסת להצביע באופן פיזי, עקב מחלה, אבל, שמחה משפחתית, סמיכות ללידה ונסיבות מיוחדות נוספות, יוכל להשתתף מרחוק בישיבה של מליאת הכנסת ואף להצביע מרחוק. ההצבעה תוכל להיעשות באמצעות הצבעה בזמן אמת באמצעים דיגיטליים מאובטחים, ואם בנסיבות העניין הדבר לא מתאפשר, יוכל חבר הכנסת למסור למזכירות הכנסת את אופן הצבעתו מראש.

במקרה של הצבעה מראש, מוצע שחבר הכנסת יוכל להודיע על אופן הצבעתו באחת מהחלופות הבאות: (1) הודעה על הצבעה בעד או נגד החוק; (2) הודעה על הצבעה לפי הצבעתו בפועל של חבר כנסת פלוני; (3) הודעה על הצבעה כפי שמצביע יושב ראש הקואליציה או ראש האופוזיציה. (4) הודעה על הצבעה כפי שמצביע יושב ראש הקואליציה או ראש האופוזיציה.

במקרה כזה ימנה קולו של חבר הכנסת בהתאם להודעה שמסר מראש, אלא אם כן הגיע חבר הכנסת לכנסת והצביע בפועל, שאז תיחשב הצבעתו בפועל.

כדי שהליך ההצבעה מרחוק יהיה גלוי ושקוף לציבור, מוצע לקבוע שהודעת חבר הכנסת על הצבעה מוקדמת וכן הודעה על זכאות חבר כנסת להצבעה מרחוק, יפורסמו בסמוך למתן ההודעה באתר האינטרנט של הכנסת וכן במסרון לכל חבר כנסת.

בנוסף, בניגוד להוראה בעניין נבצרות של שר או ראש ממשלה לפי חוק-יסוד: הממשלה, אין כיום הסדר חוקתי למקרה שבו מבחינה רפואית נבצר מחבר כנסת למלא את תפקידו. כך, עלול להיווצר מצב שבו חבר כנסת נמצא ללא הכרה או בקומה (צמת), כאשר בזמן זה הייצוג הדמוקרטי של בוחריו אינו יכול להתקיים בפועל.

מוצע לקבוע, שבמקרה שרופא מומחה קבע בכתב שנבצר מחבר כנסת מבחינה רפואית לשמש בתפקידו, יהיה רשאי יושב ראש סיעתו להודיע על אופן הצבעתו. במידה וחלפו 48 שעות וחבר הכנסת עדיין בנבצרות, יכנס תחתיו חבר הכנסת הבא ברשימה, עד לחזרתו של חבר הכנסת מנבצרותו, בדומה להסדר הקבוע בחוק-יסוד: הכנסת בעניין "החוק הנורבגי" ובעניין השעיית חבר כנסת.

הצעת החוק תבטיח כי תוצאות ההצבעות במליאת הכנסת ישקפו את רצון הבוחרים ולא ייגרם עיוות בהחלטות הכנסת בשל מניעות של חבר הכנסת להשתתף בהצבעה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ג בטבת התשפ"ה (13.01.2025)